

Sygn. akt IV CSK 241/20

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku M. P. i L. P.
przy uczestnictwie M. P.
o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 lipca 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 10 grudnia 2019 r., sygn. akt II 1 Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 10 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację wnioskodawców M. P. i L. P. od postanowienia Sądu Rejonowego w G. z 8 maja 2019 r. w sprawie z udziałem M. P. o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiedli wnioskodawcy, powołując się na naruszenie art. 391 § 1 w zw. z art. 327¹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., art. 227 w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. oraz art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. *a contrario* i art. 381 k.p.c. *a contrario*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na

ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw

kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Wskazali na naruszenie prawa procesowego, a w szczególności art. 327¹ § 1 pkt 1 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia nieodpowiadającego wymaganiom, jakie stawia ten przepis, oraz art. 227 w zw. art. 278 § 1 k.p.c., oraz art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. *a contrario* i art. 381 k.p.c. *a contrario* poprzez oddalenie wniosku dowodowego złożonego na etapie postępowania odwoławczego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych na okoliczność urojeniowego zaburzenia indukowanego u uczestnika.

5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

6. Skarżący nie wykazali tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Nie jest trafna zawarta w skardze argumentacja, że Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa procesowego, polegającego na przyjęciu za własne ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji bez merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że nie jest bezwzględnym warunkiem prawidłowego rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji odniesienie się odrębnie do każdego z zarzutów podniesionych w apelacji. Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika bowiem konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 września 2016 r., I CSK 659/15, niepubl.; postanowienia z 23 lutego 2017 r., I CSK 578/16, niepubl. oraz z 14 marca 2018 r. II PK 120/17, niepubl.). Analiza uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Sądu drugiej instancji nie ujawnia braków, na które wskazują skarżący. Sąd Okręgowy w sposób wyczerpujący odniósł się do zarzutów apelacyjnych i wyjaśnił, dlaczego jego zdaniem zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie stanowił dostatecznej podstawy dla stwierdzenia, że zachodzą przesłanki zastosowania art. 29 ustawy z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

O wypełnieniu przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie świadczy też podanie przez skarżących, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa procesowego, w związku z nieuzasadnionym oddaleniem wniosku o powołanie nowych biegłych na okoliczność tego, że u uczestnika występuje uporczywe urojeniowe zaburzenie indukowane. Sąd drugiej instancji wyjaśnił, że uwzględnienie wniosków dowodowych na etapie postępowania apelacyjnego prowadziłoby wyłącznie do przedłużenia postępowania, pozostając bez wpływu na jego wynik, a wnioskodawcy, wnosząc o zasięgnięcie opinii specjalistów w zakresie

występowania u uczestnika uporczywego urojeniowego zaburzenia indukowanego, opierali się na konsultacji prof. dr. hab. P.G., która odbyła się jedynie w oparciu o materiał przekazany lekarzowi przez wnioskodawców, bez osobistego badania uczestnika. Skarżący nie zgadzają się z taką oceną i prezentują własny pogląd, ale nie prowadzi to do wniosku, że wykazali przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

jw